

MEDEA ALS FEMINISTE

‘Het is een feest om aan de slag te gaan met die rijkdom aan taal van Tom Lanoye’

‘Taal is essentieel in onze enscenering,’ zegt actrice Charlie Chan Dagelet, die de hoofdrol speelt in *Mamma Medea* van Theatergroep Suburbia. ‘Tom Lanoye heeft een heel muzikale bewerking gemaakt waarin de clash tussen twee culturen centraal staat. Medea wordt niet neergezet als slachtoffer of als meedogenloos monster maar als een zelfbewuste vrouw die weet dat haar daden consequenties hebben.’

Tekst Margriet Prinssen

Het verhaal van Medea is bekend – zij brengt uiteindelijk haar twee kinderen om het leven – maar hoe zij tot die gruweldaad is gekomen veel minder. Het is een geweldige rol, vindt Charlie Chan Dagelet, die van de koningsdochter Medea, zeker in de bewerking die Tom Lanoye maakte. Hij schreef in 2001 in opdracht van Het Toneelhuis een nieuwe versie van de tragedie van Euripides. In zijn bewerking gaat hij terug naar wat er aan hun liefdesverhaal voorafging. Jason is een Griek die met een onmogelijke opdracht is opgezadeld; hij moet naar Kolchis om het gulden vlies te halen. Medea en Jason vallen hopeloos voor elkaar en zij helpt hem het gulden vlies te bemachtigen. Ze geeft alles voor hem op uit een alles verschroeiende liefde. Uiteindelijk vermoordt ze zelfs haar broer, ze verlaat haar familie en haar vaderland en gaat met Jason mee naar het kille noorden. Daar wordt ze niet bepaald met open armen ontvangen. Integendeel, ze blijft een outcast en na een paar jaar – en twee kinderen verder – verlaat Jason haar voor een ander. Medea verbindt de ultieme consequentie aan Jasons verraad.

Bijzonder in de versie van Lanoye is de rol die de taal speelt: de Kolchiden (het volk van Medea) spreken in welluidende, opgesmukte verzen, de Grieken (het volk van Jason) in nuchter, zakelijk proza. Bij Het Toneelhuis werd de rol van Medea indertijd gespeeld door de Vlaamse Els Dottermans, uitbundig en extravert; de

rol van Jason door de Nederlandse acteur Han Kerckhoffs, sober en kortaf. Pikant omdat de twee hoofdrolspelers ook in werkelijkheid een stel waren (nog steeds zijn voor zover ik weet). Ook alle andere acteurs werden gecast op die tweedeling: zangerig en bloemrijk Vlaams voor de Kolchiden, prozaïsch Nederlands voor de Grieken.

Nederlandse cast

In de voorstelling van Theatergroep Suburbia, in regie van Olivier Diepenhorst, komen de acteurs uit Nederland, niet uit Vlaanderen. Wel is, op enkele aanpassingen na, het verschil in taalgebruik gebleven. ‘De Grieken, inclusief Jason, vinden mij al gauw overdreven en hysterisch,’ vertelt Dagelet. ‘Ze zien mijn volk als een soort barbaren, volkomen ten onrechte want wij Kolchiden staan misschien wat dichterbij de natuur en bij ons gevoel dan de Grieken, maar we zijn allesbehalve barbaars. Integendeel, wij hebben een rijke cultuur met een heel bloemrijke en muzikale taal. Het is een feest om te aan de slag te gaan met die ongelooflijke rijkdom aan taal van Tom Lanoye. Het is zo mooi hoe hij de liefde beschrijft, zo zinnelijk. De tekst is soms ook heel geestig, zeker door de scherpe contrasten. Houdt zij een gepassioneerde monoloog vol prachtige taalvondsten, reageert Jason met ‘oké, bedankt’. Zijn motto is: ‘Doe maar gewoon, dat is al gek genoeg.’ Het is een enorme hork

[toneel]

CCD's cv

In 2010 studeerde Charlie Chan Dagelet (35) af, tegelijkertijd aan de toneelschool en de kleinkunstacademie. Sindsdien speelde ze in een aantal producties van Toneelgroep Amsterdam waaronder *Zomertrilogie* en *Scènes uit een huwelijk*, en in *Othello* van Het Nationale Theater. Ze werd genomineerd voor de Theo d'Or, de toneelprijs voor beste actrice voor haar hoofdrol in *Laura H.* van Toneelgroep Oostpool. Ze is ook bekend van onder meer de speelfilms *Loft* en *Penoza* en de televisieserie *Mocro Maffia*.

eigenlijk, een Hollandse boerenlul. Het is duidelijk dat het niet alleen maar een zware tragedie is. ‘Zeker in het eerste deel valt er ook veel te lachen. Het is een kleine club, dat is fijn, en we werken heel intensief samen. Olivier heeft een duidelijke visie op het stuk maar hij staat ook absoluut open voor mijn ideeën en voor hoe we het stuk, waar mogelijk, nog meer naar de actualiteit kunnen trekken.’ Belangrijk in hun visie is hoe Medea wordt neergezet: ‘Ik wil haar niet portretteren als een hysterica, als iemand die in een aanval van waanzin haar kinderen doodt. Zij is niet het willoze slachtoffer van het lot maar iemand die tot het uiterste is gedreven. Ze is een onafhankelijke vrouw, een feministe.’ Anders dan in het origineel is het einde: in de bewerking van Lanoye is het niet Medea die de kinderen alleen vermoordt, ze doet dat samen met Jason. ‘De focus ligt anders. Het gaat ook over een verstikkende liefdesgeschiedenis van twee mensen die niet met en ook niet zonder elkaar kunnen. Je zou kunnen zeggen dat ze de kinderen niet zozeer uit wraak om het leven brengt maar vooral om hen een lot te besparen dat nog veel gruwelijker zou zijn.’

Mamma Medea, Theatergroep Suburbia, 25 februari t/m 22 april, theatergroepsurbia.nl